

Příloha k protokolu o SZZ č.
FF JU v Čes. Buděj.
Vysoká škola:
Ústav bohemistiky
Katedra:
13.6.2014
Datum odevzdání posudku:

Bc. Klára Zapletalová
Diplomant:
uČJL-uFJL
Aprobace:
Recenzent * / doc. dr. Jiří Pelán, Ph.D.
diplomové práce
Vedoucí */
prof. dr. D. Tureček, CSc.
.....

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Překlady Jaroslava Vrchlického z románských literatur

.....
(téma)

viz příloha

výborně

Návrh na klasifikaci diplomové práce:

.....
podpis recenzenta diplomové práce

Čes. Budějovicích 13. června 2014
V dne

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------

*) Nehodící se škrtněte

Posudek diplomové práce

KLÁRY ZAPLETALOVÉ

PŘEKLADY JAROSLAVA VRCHLICKÉHO Z ROMÁNSKÝCH LITERATUR,

Ústav bohemistiky FFJU

Klára Zapletalová zaměřila svou pozornost na čtyři básníky, jimž Vrchlický věnoval překladatelskou pozornost: Josého Mariu de Heredia, Sullyho Prudhomma (psal bych spíše takto), Leonta de Lisle a Victora Huga. Jsou to vesměs (do značné míry včetně zralého Victora Huga) básníci parnasistického kontextu – tedy onoho kontextu, který představoval mimořádně významnou inspiraci i pro vlastní Vrchlického tvorbu.

Práce je výborně rozvržena, pracuje nejen s bohatým materiálem, ale i s kvalitní sekundární literaturou a je vybavena účelnými přílohami. Téma přitom vyžadovalo orientaci v řadě odborných disciplín: bohemistikou a romanistikou počínaje přes teorii verše k teorii a historii překladu. Domnívám se, že diplomantka všem těmto nárokům vyhověla a předložila monografii, jež je cenným příspěvkem k lepšímu poznání (a hodnocení) Vrchlického překladatelské praxe.

Zvláště oceňuji kapitoly o Coppéeovi a Hugovi, kde se pracuje s nejbohatší dokumentací a kde jsou analýzy nejproduktivnější.

V případě Coppéeově diplomantka precizně popsala specifické rysy Coppéeho poetiky a vytvořila si tak velice solidní bázi pro posouzení Vrchlického verzí. Dotkla se tu řady relevantních aspektů: Coppéeho „nominativního“ stylu, frekvence přesahů, jeho „naturalismu“, „hovorovosti“ jeho dikce – aspektů, jež Vrchlického vesměs přivádějí do rozpaků a jež potlačuje.

V kapitole o Hugovi pokládám za znamenitou pečlivě doloženou recepci Vrchlického překladů (za níž se rýsuje proměna hodnocení Vrchlického díla s nástupem nové generace) a neméně oceňuji i pečlivě zpracovaný přehled vlastních Vrchlického komentářů k francouzskému básníku. Analytické partie jsou komplexní, za vskutku inspirativní pokládám využití versologické databáze ÚČL, stanovující frekvenci klíčových slov v české poezii na časové ose.

Díky zevrubné analytické práci, jež byla v jednotlivých kapitolách vykonána, je i závěrečná kapitola o Vrchlického překladatelské metodě věcná a v závěrech přesvědčivá. Účelná je i dobře zdokumentovaná podkapitola o vztahu Vrchlický-Šalda.

Výborné jsou přílohy: antologie z Vrchlického překladů traktovaných básníků a zejména úplný soupis Vrchlického překladů z moderní francouzské poezie a jeho kritických příspěvků.

Na tomto místě bych mohl skončit. Připojuji-li několik poznámek, pak nikoli jako kritické výhrady, ale jako podněty pro případnou další práci na tématu či alespoň jako impulsy pro diskusi v rámci obhajoby.

K Herediovi:

Když se mluví o „rytmickém schématu“ (1.3), bez komentáře zůstává skutečnost, že v překladu je francouzský alexandrín zkrácen o dvě slabiky, přičemž dochází rovněž k potlačení střední cézury. O Vrchlickém se obecně má za to, že vždy překládal „rozměrem originálu“, ale jak vidno, neplatí to zcela paušálně (diplomantka cituje v průběhu práce další příklady). Nemám povědomí o tom, že by se k tomu Vrchlický nějak vyjádřil. Důvody takového krácení verše bývají zpravidla motivovány snahou o konciznost, té však v tomto případě Vrchlický nepochybně nedosáhl, spíše to vedlo k ještě většímu rozvolnění reprodukce významových jednotek.

Pokud jde o „volbu posledního verše“ (1.5), souhlasím s tím, že Vrchlický si dovoluje ne zcela adekvátní sémantické posuny, ale váhu tohoto finále (u Heredii vskutku mimořádnou) podle mne nikterak nepřehlížel: soudím, že pokud si tu dovoloval významovou nepřesnost, pak také proto, aby závěrečný verš i v české verzi „vzněl“ dobře.

1.7. Znělka *Bacchanale*. Na tomto příkladu by možná bylo vhodné konfrontovat parnasistickou větu (jakožto segment, jenž je ve specifickém vztahu k metrickému vzorci) s větou Vrchlického. Řekl bych, že zde je jádro konfliktu: parnasisté (až k Mallarmému) preferovali dlouhé, komplexní (hypotaktické) věty, jejichž vnitřní řád se v zásadě nelišil od řádu, jemuž se podřizovala věta prozaická. Vrchlický naopak využíval všech syntaktických licencí, jež se básnickému výrazu za jeho časů tolerovaly (na rozdíl třeba od Sládka), a s větnými členy vysloveně žongloval. Pro parnasisty je syntax možná hlavním polem jejich protestu proti „désordre lyrique“, a tohle Vrchlický nikdy nepochopil.

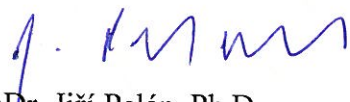
K Sully Prudhommovi:

2.4. Upozorňuji, že „ne“ ve vazbě „ne *verbe que*“ (jedna z forem *negace*) není „ne explétif“ („ne explétif“ je fakultativní: „les étudiants étaient plus nombreux qu'on ne l'avait prétendu“).

2.5. Eufonie. Po překladateli lze žádat, aby napodobil původní eufonii, ale bylo by přemrštěné chtít, aby pracoval se stejnými hláskami jako výchozí jazyk.

Těchto několik poznámek na okraj předložené práce ovšem v nejmenším neproblematizují její klady. Práci pokládám za nadstandardní a hodnotím ji známkou výborně.

Praha, 8. 6. 2014



doc. PhDr. Jiří Pelán, Ph.D.

oponent